

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра електроенергетики, електротехніки та електромеханіки

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ З ДИСЦИПЛІНИ**

ОК 35 «ІНЖЕНЕРНА МЕХАНІКА»

**ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ**

14 Електрична інженерія
141 Електроенергетика, електротехніка та
електромеханіка

**РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ФАКУЛЬТЕТ**

Перший (бакалаврський)
Агробіотехнологічний

Робоча програма з навчальної практики дисципліни «Інженерна механіка» для здобувачів вищої освіти агробіотехнологічного факультету за спеціальністю 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка», бакалаврський рівень вищої освіти/ Укладач В.В. Чуба. Біла Церква: БНАУ, 2022. 15 с.

Розробники: В. В. Чуба, канд. техн. наук, доцент

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри електроенергетики, електротехніки та електромеханіки
Протокол № 1 від 29 серпня 2022 р.

Завідувач кафедри електроенергетики,
електротехніки та електромеханіки

 М. І. Трегуб

Схвалено методичною комісією агробіотехнологічного факультету
Протокол № 1 від 31 серпня 2022 р.

Голова методичної комісії, доцент

 В. С. Хахула

Гарант ОП 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка», доктор технічних наук, професор

 М.І. Трегуб

ЗМІСТ

1.ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ	4
2. КОМПЕТЕНТНОСТІ ВІДПОВІДНО ДО СТАНДАРТУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 141 «ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКА, ЕЛЕКТРОТЕХНІКА ТА ЕЛЕКТРОМЕХАНІКА»	4
3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	5
4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ З ДИСЦИПЛІНИ «ІНЖЕНЕРНА МЕХАНІКА»	6
5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ	9
6. ВИМОГИ ТЕХНІКИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ	10
7. ЗМІСТ ЗВІТУ	12
8. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ	12
9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	13
ДОДАТКИ	14

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Навчальна практика проводиться в кінці четвертого семестру. Згідно з навчальним планом на 2022-2023 навчальний рік, на навчальну практику з дисципліни «Інженерна механіка» для денної форми навчання виділено 90 год.

Метою практики є закріплення на практиці знань, отриманих протягом теоретичного курсу з дисципліни «Інженерна механіка». Навчальна практика з дисципліни «Інженерна механіка» базується на знаннях елементів фізики та математики і є завершальним етапом вивчення дисципліни.

2. КОМПЕТЕНТНОСТІ ВІДПОВІДНО ДО СТАНДАРТУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 141 «ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКА, ЕЛЕКТРОТЕХНІКА ТА ЕЛЕКТРОМЕХАНІКА»

Загальні компетентності

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК05. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК06. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

Спеціальні компетентності

СК01. Здатність вирішувати практичні задачі із застосуванням систем автоматизованого проектування і розрахунків (САПР).

СК02. Здатність вирішувати практичні задачі із залученням методів математики, фізики та електротехніки.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Програмні результати навчання за спеціальністю «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка» відповідно до освітньо-професійної програм	ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ
<p>ПРН06. Застосовувати прикладне програмне забезпечення, мікроконтролери та мікропроцесорну техніку для вирішення практичних проблем у професійній діяльності.</p>	<p>РН06.1 Знати прикладне програмне забезпечення для інженерно-технічних розрахунків міцності, жорсткості та стійкості деталей, вузлів, складальних одиниць та стрижневих систем. РН06.2 Вміти виконувати розрахунки міцності, жорсткості та стійкості деталей, вузлів, складальних одиниць та стрижневих систем.</p>
<p>ПРН08. Обирати і застосовувати придатні методи для аналізу і синтезу електромеханічних та електроенергетичних систем із заданими показниками.</p>	<p>РН08.1 Знати придатні методи для аналізу та синтезу електромеханічних систем та їх елементів. РН08.2 Вміти виконувати аналіз та синтез електромеханічних систем та їх елементів.</p>
<p>ПРН09. Уміти оцінювати енергоефективність та надійність роботи електроенергетичних, електротехнічних та електромеханічних систем.</p>	<p>РН09.1 Уміти оцінювати коефіцієнт корисної дії та надійність роботи електроприводів та електромеханічних систем; РН09.2 Визначати коефіцієнт запасу міцності, жорсткості та стійкості, надійності механічних та електромеханічних систем.</p>

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ З ДИСЦИПЛІНИ «ІНЖЕНЕРНА МЕХАНІКА»

<i>Тема</i>	К-сть годин
1. Матеріали в інженерній творчості	15
1.1 Сталі.	3
1.2 Чавуни.	3
1.3 Кольорові метали та сплави.	3
1.4 Інструментальні матеріали.	3
1.5 Матеріали і сплави з особливими властивостями та неметалеві матеріали	3
2. Механічні передачі	15
2.1 Зубчасті передачі.	3
2.2 Черв'ячні передачі.	3
2.3 Ланцюгові передачі.	3
2.4 Пасові передачі.	3
2.5 Фрикційні передачі, варіатори, передачі гвинт - гайка	3
3. Вали, осі, муфти та пружні елементи	15
3.1 Вали та осі. Муфти.	5
3.2 Пружні елементи, корпусні деталі та	5
3.3 Профілі стандартного прокату	5
4. Підшипники	15
4.1 Підшипники ковзання.	5
4.2 Підшипники кочення.	5
4.3 Мащення.	5
5. З'єднання	15
5.1 Різьбові з'єднання.	3
5.2 Шпонкові, шліцьові та профільні з'єднання.	3

5.3 Зварні, паяні та клеєні з'єднання.	3
5.4 Заклепкові з'єднання.	3
5.5 Шпонкові, шліцьові та профільні з'єднання та з'єднання з натягом	3
6. Стрижневі системи	15
6.1 Плоскі стрижневі системи	5
6.2 Просторові стрижневі системи	5
6.3 Механіка стрижневих систем: міцність, жорсткість, стійкість	5
Всього	90

Практичне заняття №1

Тема: *Матеріали в інженерній творчості*

Мета: ознайомлення з основними матеріалами в інженерній творчості

Завдання:

1-вивчити фізико-механічні властивості матеріалів та пояснити їх значення для конструктора;

2-вивчити матеріали для 3D друку їх фізико-механічні властивості;

3-підібрати матеріал для 3D друку обраної деталі.

Практичне заняття №2

Тема: **Механічні передачі**

Мета: ознайомлення з основними параметрами механічних передач

Завдання:

1-вивчити технічні характеристики механічних передач;

2-виконати вимірювання геометрії передач та обчислити передаточне число

3-розробити комп'ютерну модель деталі для друку.

Практичне заняття №3

Тема: *Вали, осі, муфти та пружні елементи*

Мета: ознайомлення з основними типами валів, осей, пружних елементів та профілями стандартного прокату

Завдання:

1-вивчити призначення валів, осей, пружних елементів та профілів стандартного прокату;

2-виконати вимірювання геометрії профілів стандартного прокату та порівняти їх зі стандартними значеннями;

3-розробити комп'ютерну модель деталі для друку.

Практичне заняття №4

Тема: Підшипники

Мета: ознайомлення з основними типами підшипників

Завдання:

1-вивчити призначення, типи, основні характеристики, маркування підшипників;

2-виконати вимірювання геометрії підшипників та порівняти їх зі стандартними розмірами;

3-розробити комп'ютерну модель деталі для друку.

Практичне заняття №5

Тема: З'єднання

Мета: ознайомлення з основними типами з'єднань деталей

Завдання:

1-вивчити призначення, типи, основні характеристики, маркування з'єднань;

2-виконати вимірювання геометрії роз'ємних з'єднань та порівняти їх зі стандартними розмірами;

3-розробити комп'ютерну модель деталі для друку.

Практичне заняття №6

Тема: *Стрижневі системи*

Мета: ознайомлення з плоскими та просторовими стрижневими системами, що використовуються в електроенергетиці, електротехніці та електромеханіці

Завдання:

1-вивчити призначення, типи, основні технічні характеристики, та маркування стандартних профілів, що використовуються в конструкціях стрижневих систем;

2-виконати вимірювання геометрії стандартних профілів та порівняти їх зі стандартними розмірами;

3-розробити комп'ютерну модель деталі для друку.

5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Під час навчальної практики студенти виконують один загальний пробний проект з інженерної творчості, таким чином слідуючи тенденціям *ІНДУСТРІАЛЬНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ* (англ. *The Fourth Industrial Revolution*), що вже понад 5 років успішно крокує цивілізованим світом.

Розроблюваний проект пропонується на хвилину інженерного обговорення кожним студентом, при цьому широко використовується метод дискусійного обговорення проблемних питань, командна робота націлена на результат і кожним студентом відповідально виконується.

В лабораторії систем автоматизованого проектування (САПР) кафедри електроенергетики, електротехніки та електромеханіки студенти проектують окремі деталі в безкоштовній версії однієї з програм САПР; керівник навчальної практики виконує перевірку геометрії деталей згідно з прийнятим проектом на обговоренні і виконує збирання готового виробу у відповідній програмі, демонструє міцнісний розрахунок методом кінцевих елементів і за достатності міцності всього виробу направляє кожен окремо деталь на друк на 3D принтер.

До звіту студент докладає скріншоти ним самим розроблених деталей та фотографії надрукованих цих деталей.

Практичні заняття проводяться у вигляді практикумів з виконанням індивідуальних та групових завдань, конференцій, круглих столів. Для глибшого засвоєння матеріалу на заняттях використовуються редуктори (конічні, циліндричні, планетарні, черв'ячні); механічні передачі (пасові, ланцюгові, гвинт-гайка); з'єднання (заклепкове, зварювальне, паяльне, різбове, клейове); стандартні прокатні профілі (кутик, смуга, лист, швелер, двотавр, труба, профільна труба, круг, квадрат, шестигранник). Використання цих форм і методів дає можливість значно активізувати навчальний процес з дисципліни, систематизувати і поглибити знання, уміння та навички у здобувачів.

6. ВИМОГИ ТЕХНІКИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

1. Загальні вимоги безпеки

- 1.1. До виконання робіт допускаються студенти, які пройшли інструктаж.
- 1.2. На початку заняття група ділиться на 2-4 підгрупи.
- 1.3. Кожній підгрупі вказується робоче місце та видається завдання для виконання роботи.
- 1.4. Студенти повинні виконувати лише те завдання, яке їм вказано.
- 1.5. Перед вивченням будови та правил монтажу конкретного інженерного обладнання необхідно ознайомитися із заходами безпеки, викладеними в інструкції з експлуатації до обладнання.
- 1.6. Перед використанням конкретного інструменту, технологічних чи транспортних машин необхідно ознайомитися із заходами безпеки, викладеними в інструкції з експлуатації до них.
- 1.7. Студенти в процесі заняття зобов'язані виконувати вказівки викладача або учбового майстра.
- 1.8. За порушення вимог інструкції з техніки безпеки та внутрішнього розпорядку студент несе персональну відповідальність.

2. Вимоги техніки безпеки перед початком роботи

- 2.1. Вдягнути робочий одяг при виконанні робіт.
- 2.2. Ознайомитися з робочим місцем та підготувати його.
- 2.3. Отримати в учбового майстра необхідні матеріали, інструмент та технологічне обладнання для виконання робіт.
- 2.5. Не захаращувати робоче місце матеріалами, інструментами та технологічним обладнанням які не використовуються безпосередньої при виконанні робіт.

3. Вимоги техніки безпеки під час виконання роботи

- 3.1. Не дозволяється вмикати електроінструмент без дозволу викладача чи учбового майстра.
- 3.2. Перед вмиканням електроінструментів необхідно попередити присутніх і відвести їх на безпечну відстань від них.
- 3.3. Забороняється сідати та ставати на технологічне і транспортне обладнання.
- 3.4. Перед увімкненням дрелей, перфораторів, кутових шліфмашин та інструментів, що мають обертові деталі необхідно пересвідчитись у тому, що це буде безпечно для присутніх та попередити їх.
- 3.5. Під час механізованого копання ям та траншей необхідно знаходитись на відстані не менш як 2 метри від деталей, що рухаються.
- 3.6. Під час розбирання та збирання вузлів необхідно користуватись тільки справним інструментом та пристосуваннями.
- 3.7. Складати інструменти та обладнання необхідно на спеціальних підставках, стелажах та столах.
- 3.7. Під час монтажу обладнання (укладання трубопроводів дренажу та зливової каналізації, електрокабелів тощо) додержуватись обережності для уникнення падіння важких предметів.
- 3.8. Під час опускання машин та їх робочих органів гідросистемою трактора не можна знаходитись в зоні їх переміщення.
- 3.9. Усі дії по пересуванню машин, окремих вузлів та обладнання виконувати тільки з дозволу викладача та учбового майстра.

7. ЗМІСТ ЗВІТУ

Кожне практичне заняття у звіті повинне містити наступні пункти:

Тема:

Мета:

Завдання:

Порядок виконання:

Опис розробки:

Висновок:

За умови відсутності пропусків занять, повного виконання навчального навантаження та наявності звіту що вміщує всі практичні заняття студент отримує не менше 60 балів. У разі наявності пропусків занять студент відпрацьовує пропущені заняття згідно з графіком відпрацювання на кафедрі.

8. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

Наочні засоби:

1. Слайдові презентації у програмі Microsoft Office PowerPoint;
2. Інформаційні стенди у навчальній аудиторії;
3. Наглядні матеріали

Технічні засоби:

1. Механічні передачі - 4 типи;
2. Стандартні прокатні профілі - 10 типорозмірів;
3. Редуктори - 3 типи;
4. З'єднання - 5 типів;
5. 3D принтер
6. Полімерний матеріал для 3D друку

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Булгаков В. М. Інженерна механіка. Підручник для студентів ОС “Бакалавр” технічного напрямку підготовки у вищих навчальних закладах освіти III - IV рівнів акредитації. / В. М. Булгаков, В. В. Яременко, О. М. Черниш, М. Г. Березовий. - Київ. Центр навчальної літератури, 2017. - 640 с.
2. Кравченко І. Є. та ін., Інженерна механіка. Підручник для ВНЗ. / І. Є. Кравченко О. М. Черниш, В. М. Булгаков, Г. М. Калетнік. - Київ, Хай- Тек Прес, 2011. - 340 с.
3. Рубець А. М. Інженерна механіка. Навчально-методичні рекомендації для самостійної роботи студентів агробіотехнологічного факультету. / А. М. Рубець., О. С. Василенко. - Біла Церква, БНАУ, 2018. - 55 с.

Адреси сайтів в INTERNET

1. <http://google.com.ua>
2. <http://dspace.nbu.gov.ua/handle/123456789/184>
3. <http://itm.dp.ua/RUS/Publishing/Journal.html>

Додатки

Зразок титульної сторінки звіту

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра електроенергетики, електротехніки та електромеханіки

**ЗВІТ
З НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ**

**«ІНЖЕНЕРНА МЕХАНІКА»
(дисципліна)**

**Виконав студент
2 курсу, 1 групи**

_____.
Перевірив:

доцент _____

Біла Церква - 2023